

1. Shumëllojshmëria e formave të komunikimit

Është e qartë se komunikimi politik ka një efikasitet të jashtëzakonshëm në televizion. Ai atje është sa i çliruar nga peshat dhe inercitë e formave të tjera të komunikimit aq edhe asimilohet mirë nga publiku. Të gjithë përfaqësuesit e organizatave joqeveritare që kanë ardhur në studio duket se e kanë mbajtur mirë parasysh këtë. Por, sikurse theksohet në teoritë e komunikimit dhe të informimit, që mesazhi të transmetohet me një rendiment të mjaftueshëm dhe me intensitetin që duhet, ka nevojë që secila formë kryesore komunikimi të shoqërohet me forma të tjera bashkëshoqëruese, të cilat përcjellin të njëjtin mesazh, por nëpërmjet metodave, teknikave dhe formave të larmishme dhe që nuk i ngjajnë komunikimit politik televiziv.

Mesazhi televiziv ka nevojë të transmetohet edhe me forma paralele komunikimi sikurse janë konferencat e shtypit, shpërndarja e fletëve – volante, afishet e ngjitura anë e kënd qytetit, etj.

Ka rëndësi të madhe që këto strategji të ndryshme komunikimi të mos bijen në kundërshtim me njera tjetrën qoftë në formë dhe qoftë në përmbajtje. Bie fjala, rastis të shohim nëpër qytet afishe që flasin për probleme ekologjike, që bëjnë thirrje për t'a mbrojtur natyrën, ruajtur pemët, shtuar gjelbërimin e qytetit, afishe të bukura me plot kuptim, por që janë ngulur si mos më keq e kapur me goxhda a me thumba mbi trungje pemësh buzë trotuaresh. Dora e pakujdesshme ka bërë një punë mekanike dhe nuk e ka përvetësuar sa duhet përmbajtjen e mesazhit që përmban afishja. Forma dhe përmbajtja e mesazhit kanë rënë në kundërshtim me njera tjetrën.

Nga kjo pikëpamje duhet thënë se disa nga aktorët e shoqërisë civile bëjnë kujdes që të aktivizojnë të gjitha kanalet e mundshme për të transmetuar mesazhet e tyre në publik, kurse disa të tjerë mjaftohen vetëm me ndonjë ardhje sporadike në televizion. Kuptohet që kjo e fundit është më e thjeshta dhe mbi të gjitha që kërkon më pak mundim, talent, shpenzime financiare dhe materiale, vijnë falas, dhe nuk përmban kokëçarjet e anës organizative që kanë format e tjera të komunikimit politik.

Sidoqftë është një formë komunikimi e pamjaftueshme për të bindur opinionin publik për drejtësinë e çështjes që propagandohet apo që luftohet për t'a realizuar.

Një komunikim politik performant është kur ai bazohet mbi një shumësi kanalesh komunikimi, mediatik, po se po, televiziv, radiofonik, në shtypin e shkruar, por edhe në forma më tradicionale komunikimi, sikurse është komunikimi sy më sy, komunikimi në mbledhje publike, me afishe, etj.

2. Aftësia për të ndërtuar argumenta bindëse dhe adresimi i qartë

Sado që të gjitha përfaqësuesit e shoqërisë civile bëjnë kujdes që të jenë sa më të saktë dhe më të qartë në artikullimin e mesazhit të tyre mediatik dhe televiziv, jo të gjithë megjithatë kanë aftësinë për të qenë të shkëlqyer në këtë veprimtari që kërkon veç përgatitjes profesionale edhe një farë talenti të lindur.

Nga kjo pikëpamje ka rëndësi që komunikimi politik të jetë i qartë, dhe me argumenta konkrete.

E themi këtë sepse ndonjëherë përfaqësuesit e shoqërisë civile, sikurse politikanë të ndryshëm, bien në një lloj kurthi. Ata kanë bindjet e tyre, kanë kohë relativisht të gjatë që jetojnë me idetë që duan të shtjellojnë në publik, dhe ato, në një farë mënyre iu janë bërë një natyrë e dytë. Mirëpo, ata duhet të kuptojnë se ajo që për ata është pothuajse evidente, e kuptueshme vetiu, për publikun jo medoemos është dhe duhet të jetë e tillë.

Nuk është fjala që në komunikimin publik të shprehësh bindjet personale apo të grupit ku bën pjesë. Rëndësi ka që në formë të përmbledhur, shumë sintetike, të dish që edhe të përdorësh argumente sociologjike, anketash, fakte, arsytetime logjike, etj., të cilat t'i drejtohen një publiku duke e konsideruar atë sikur është dyshues dhe i pabindur në vërtetësinë dhe dobinë e mesazhit që i komunikohet.

Në veprimtarinë e gazetarisë televizive gazetarit shpesh i duhet që të ndërhyjë për t'a ndihmuar folësin, bashkëbiseduesin që të hyjë sa më shpejt në temë, të ketë argumente konkrete, të dijë t'i paraqesë ato dhe t'i rendisë brenda një arsytimi të përgjithëshëm koherent. Shpesh herë gazetari ia arrin në bashkëpunim me të ftuarin ose të ftuarit e vet t'ia mbërrijë këtij objekti, por herë të tjera intervista dhe biseda mund të mos eci, pikërisht sepse të ftuarit, përfaqësues të shoqërisë civile, apo të politikës, nuk kanë ardhur të përgatitur në mënyrë që argumentet e tyre bindëse të jenë të ndërtuar në mënyrë bindëse dhe konkrete aq sa duken sikur janë të prekshëm.

Edhe këtu ekziston një fushë që vlen të eksplorohet.

3. Gadishmëria për t'u ballafaquar me të tjerët

Veçanërisht në bisedat që bëhen në studio, kur janë disa të ftuar, gazetari është i detyruar të ketë sjellë përpara kameras individë që dihet se në mos kanë alternativa të kundërta për të ballafaquar, përsëri supozohet se mund të kenë përjasje të ndryshme rreth të njëjtit problem, ose së paku kanë përdorur metoda të ndryshme për t'a shprehur dhe mbrojtur atë.

Gazetari është i detyruar t'a bëjë këtë, pra ballafaqimin e pikëpamjeve, jo vetëm se ia kërkon etika e profesionit të tij, jo vetëm sepse këtë e kërkon zhanri i bisedës në studio si pjesë e gazetarisë televizive, por edhe sepse në këtë mënyrë jep një informacion të ballancuar, është i drejtë me të gjitha anët e opinionit publik dhe mbi të gjitha shpreson të arrijë një sukses në tërheqjen e audiencës. Nëse të ftuarit në studio, me gjithë lutjet dhe kërkesën e gazetarit, nuk marrin pjesë për t'a diskutuar argumentin e përdorur, atëherë edhe çështjet nuk rrihen tamam. Këtu është fjala për t'a ndjekur tjetrin në ato që thotë dhe jo thjesht për të shprehur në forma pasive idetë për të cilat është kushtuar një bisedë e tërë në studio.

Përgjithësisht, përfaqësuesit e shoqërisë civile dinë t'a bëjnë këtë. Ata e ndjekin njeri tjetrin në bisedë, e dëgjojnë me vëmendje, por shpesh disa nuk e kanë aq të zhvilluar

kulturën e debatit në studio, ndonëse e kanë në jetë. Kjo është e natyrshme sepse kërkon edhe aftësi për të ndërhyrë në çastin e duhur. Mbi të gjitha kërkon që në bisedë e sipër të prodhohen argumenta dhe kundërargumente spontane, të cilat nuk krijohen ashtu aq lehtë. Ndonjëherë për të evituar këtë vështirësi, të ftuarit më shumë e ndjejnë veten vetëm ballëpërballë gazetarit dhe shumë më pak ballëpërballë njeri tjetrit.

Kjo në fakt vjen edhe sepse është krijuar tradita që pak a shumë çdo aktor i shoqërisë civile mbulon një fushë shoqërore dhe kryen një lloj veprimtarie, duke i shtyrë të tjerët drejt fushave të tjera. Duket sikur jemi në një treg gjigand idesh dhe shërbimesh ku ka një ndarje gati si me thikë të sferave të ndikimit dhe të influencës. Me një fjalë, gati-gati mund të thuhet se duket sikur ka një ndarje pune, e cila bën që të mos ketë organizata joqeveritare, apo aktorë shoqërorë konkurrentë apo rivalë që të udhëhiqen nga ideologji apo botëkuptime të ndryshme, por që veprojnë brenda së njejtës fushë të jetës qytetare. Seicili duket pothuajse i vetëm në fushën e tij. Është pikërisht kjo anë që në një farë mënyre krijon një farë boshllëku në debatin midis aktorëve të shoqërisë civile.

Pra, mund të thuhet se ky debat është më i fuqishëm në komunikimin politik midis partive të ndryshme, midis përfaqësuesve të shoqërisë civile dhe politikanëve, midis gazetarëve dhe nëpunësve apo politikanëve, kurse aktorët e shoqërisë civile komunikojnë pak debatueshëm me njeri tjetrin. Duket sikur kemi të bëjmë me një bllok të padiferencuar që është shoqëria civile dhe nga ana tjetër shteti dhe partitë politike.

4. Kompetencat profesionale në trajtimin e çështjeve

Këtu duhet mbajtur mirë parasysh se komunikimi politik ka specifikat e veta.

Më së pari, kjo do të thotë se ai është një ligjërimit me natyrë, me objektiva dhe parametra formale politike dhe së dyti, ai është televiziv. Të dyja këto tipare e bëjnë atë që të mos ketë një përmasë të thjeshtë teknike.

Teknikaliteti dhe teknikizmi janë dy gjëra krejt të ndryshme kur është fjala për të folur në televizion. Nëqoftëse i pari, pra teknikaliteti, është i mirëseardhur, teknikizmi, krijon probleme sepse veç të tjerash e bën të folurit televiziv të pakuptueshëm për masën e gjerë të audiencës. Kjo mund të shoqërohet pastaj edhe me rënien e kërkesës për publicitet në orarin e transmetimit të emisionit, dhe që, për pasojë, herët ose vonë, do të sjellë edhe heqjen e vet emisionit nga programacioni. Duhet thënë se shoqëria civile te ne ka brenda gjirit të saj aftësi dhe kompetenca krejt të spikatura për t'i trajtuar çështjet me një profesionalizëm të veçantë. Në shumë raste aktorët shoqërorë janë profesionalisht në një nivel të ngritur. Kjo vjen se ata vijnë si rregull nga sektori i arsimit apo i kërkimit shkencor, dhe në raste, të tjera kanë një formim shumë të mirë në fushën përkatëse, ose kanë punuar prej kohësh atje. Ata e kuptojnë mirë megjithatë se tjetër është teknikaliteti i përjasjes dhe tjetër përjasja teknikiste, e cila e bën të pakuptueshëm mesazhin për audiencën, por e vendos edhe vetë gazetarin në një pozitë shumë të vështirë. Duhet mbajtur parasysh se stacionet shqiptare televizive janë stacione përgjithësuese dhe jo të tematizuara. Nga ana tjetër, është e sigurt se kemi të njejtin spektator që është i interesuar për të gjitha temat që trajtohen qofshin këto të reformave të gjyqësorit, të luftës kundër informalitetit, të përballimit të dukurive korruptive në veprimtarinë e administratës dhe të

shërbimeve të siguruara nga sektori publik, të hartimit të ligjeve për institucione të ndryshme të shtetit, për reformën elektorale, etj. Kuptohet se poqese të gjitha këto aspekte trajtohen në detajet e tyre teknike, kuptimi i mesazhit bëhet i pamundur ose shumë i vështirë për këtë spektator.

5. Etika në debatin publik

Sidoqoftë kur vjen fjala për debatin me natyrë politike, mjedisi është zakonisht më i tendosur dhe shpesh biseda merr një përmbajtje konfliktuale. Kjo ndodh shumë më tepër kur politikanë si përfaqësues të forcave të ndryshme politike ballafaqohen me njeri tjetrin ose kur përfaqësues të ndryshëm të shoqërisë civile debatojnë me përfaqësues të politikës. Zakonisht ndodhin rrallë skandale apo eksese në studio sepse gjithkushi bën një përmbajtje maksimale për të ruajtur etikën e diskutimit. Sikurse thotë Habermas, sa herë zhvillohet një bisedë ka vend që bashkëbiseduesit të respektojnë parimet e konsensusit minimal, domethënë të pranojnë t'a lenë njeri tjetrin të flasë, pavarësisht se ajo që dëgjojnë mund të mos jetë e dëshirueshme ose e arsyeshme për t'a.

Filozofia e sotme bashkëkohore insiston se në planin moral gjërat janë të ndara, domethënë tjetër është personaliteti i dikujt dhe tjetër janë argumentet që ai përdor. Dikush mund të sjellë argumente të papranueshëm, të parespektueshëm në planin logjik, por kjo nuk do të thotë se ai në planin e qendrueshmërisë morale, e dëshirës për të kontribuar në opinionin publik, etj., nuk është i respektueshëm.

Zakonisht aktorët e shoqërisë civile, sidomos në emisionet për të cilat po flasim, kanë një shprehje të edukuar dhe etike, por kjo nuk do të thotë se në raste të tjera aktorë të ndryshëm të shoqërisë civile të mos përdorin ndonjëherë një gjuhë të denigrimit të tjetrit, ndonjëherë edhe të shantazhit apo të kërcënimit të tërthortë.

Sidoqoftë kur dy të ftuar, sidomos të gjinisë femër, sikurse ka ndodhur, vazhdojnë të flasin në të njëjtën kohë, pa i lënë shteg njera tjetrës, duke krijuar një kakofoni zërash të çjerrë njerëzorë, ku asnjë tingull nuk ka më kuptim, me gjithë thirrjet për të vendosur një komunikim të arsyeshëm nga ana e gazetarit, kuptohet se këtu nuk ka më komunikim politik, por ka vetëm zhurma të pakuptueshme, krisje, kërcitje. Ndofta për një çast mund të thuhet se ka telespektatorë që edhe zbaviten prej këtej, dhe që e dëshërojnë një çast të tillë, por kjo ndodh jo shpesh dhe nuk mund të ketë vlerë në vazhdimësi.

6. Kapaciteti reagues ndaj aktualitetit mediatik

Në komunikimin politik në media ka rëndësi që të vepohet në përputhje me një agjendë çështjesh tashmë të pranuar nga publiku dhe të ndjekura edhe nga shumica e mediave të tjera kryesore të vendit.

Ky është një problem i madh sidomos për mediat që janë krijuar rishtazi si edhe për ato media që kanë një audiencë relativisht të ngushtë.

Për çfarë arsyeje ?

Arsyeja është se nëse këto media dëshërojnë të tërheqin vëmendjen e publikut janë të detyruara që të paraqiten me një informacion të freskët dhe mundësisht edhe me një tematikë apo agjendë informacioni të re dhe specifike. Por, pikërisht këtu ku mund të gjendej edhe forca e tyre e nisjes, pikërisht aty mund të qendronte edhe thembra e tyre e Akilit, pra shkak i dështimit. Do të mund të ndodhte kështu pikërisht sepse këto media do të ndodheshin përpara rrezikut për të dalë jashtë aksit qendror të interesit të publikut, i cili, sigurisht, ndikohet nga mediat më të mëdha dhe me një traditë në vend.

Ky problem është edhe më i mprehtë për aktorët e shoqërisë civile. Ata, sidomos kur janë pa mjete të shumta materiale, njerëzore dhe financiare, e kanë shumë të vështirë që çështja që iu intereson atyre, e cila përballlet zakonisht me anë të projekteve të financuara nga të tretët, të vihen në agjendën mediatike të diskutimit në publik. Ka shumë pak shanse që të ndodhë që mediat kryesore të vendit t'i ndjekin pas.

Ajo që mund të ndodhë më lehtë është që aktorët e shoqërisë civile të ndjekin nga afër agjendën e shqetësimeve publike që mbizotërojnë në media, dhe aty të ndërpusin problematikën e tyre. Ka shoqata joqeveritare, të cilat arrijnë t'a bëjnë këtë gjë.

Kjo ndodh pothuajse për tre arsye kryesore. Së pari, rastësisht. Ndodh që lumturisht një problem që ndodhet brenda spektrit problematik që ndjek një aktor kolektiv i shoqërisë civile, për shkak të zhvillimeve politike të vendit, për rrethana të ngjarjeve të ndryshme politike, apo për ndodhi, skandale, apo debate krejt të rastit, të hyjnë në aksin qendror të diskutimit publik dhe mediatik. Së dyti, mund të ndodhë që për shkak të aftësive komunikuese dhe aftësive personale të drejtuesve të një organizate joqeveritare, këta të fundit të dinë t'a përshtasin problematikën që ndjekin, projektin që kanë nëpër duar, veprimtaritë që kanë parashikuar të zhvillojnë brenda asaj periudhe kohe, me agjendën e diskutimit publik në media. Jo vetëm kanë kujdes për t'u konformuar me shqetësimet e ditës së publikut dhe të mediave, por edhe e bëjnë këtë pa sforco dhe pa ndonjë amatorizëm të dukshëm. Së treti, kur është fjala se një aktor i shoqërisë civile ka autoritetin, aftësitë, mjetet, ngulmimin e duhur, ai mund të bëjë që çështja, të cilën ai e ka në fokus të jetë edhe një objekt qendror diskutimi për mediat.

Sidoqoftë, kjo qëllon rradhë, ndërkohë duket si pa interes që aktorë të shoqërisë civile të vijnë në emisione televizive qendrore, ndërkohë që diskutojnë atje çështje dhe argumente, të cilat ndonëse të rëndësishëm, përsëri janë larg shqetësimeve të ditës.

7. Pavarësia e mendimit dhe mungesa e oportunitetit

Duket sikur është një kriter dhe një indikator që kuptohet vetvetiu. Gjithkujt që nuk e njeh komunikimin politik në një shoqëri që aspiron të bëhet e lirë dhe demokratike, nuk njeh mënyrën sesi është strukturuar dhe funksionon shoqëria civile e shfaqur në aktorët e vet më të rëndësishëm, kështu do t'i dukej. Të gjithë aktorët e shoqërisë civile janë të lirë sepse ata janë jashtë ndikimeve dhe kontroleve nga administrata, nga shteti dhe nga partitë politike. Por, nuk është kështu ndonëse përgjithësisht nuk mund të mendohet se e gjitha sa vumë në dukje është e tepërt dhe nuk qendron.

Sikurse thuhet në gjuhën e sotme sociologjike kemi arritur në një fazë që quhet e « shoqërisë së projekteve ». Një pjesë e madhe e aktorëve të shoqërisë civile i gjen fondet

për të vepruar nga donatorë të ndryshëm, shumica nga agjenci të huaja që veprojnë në shoqëri, që duan të promovojnë demokracinë e re shqiptare, të rrisin influencën e tyre mbi shoqërinë lokale, por pa interesa konkrete në fushat ku ata subvencionojnë dashamirësisht. Sigurisht që është fjala për subvencione të cilat nuk jepen me kushte, megjithatë për t'i marrë dhe përdorur ka nevojë që të plotësohen disa kriterë. Kundër politizimit, mosqenia radikal, një lloj moderacioni në trajtimin e çështjeve dhe sidomos vetëpërmbytje për të mos bërë përqasje të cilat nuk do të imagjinoreshin si të pranueshme nga subjekti donator.

Edhe administrata luan ndikimin e vet, sikurse edhe shteti dhe partitë politike. Nuk ka aktor individual të shoqërisë civile që të mos ketë afinitetet e veta me këtë apo atë krah të prirjeve dhe partive politike. Do të ishte naive të mos mendohej në këtë mënyrë. Pastaj, shumë projekte kërkojnë ndihmën e pushtetit publik, të pushtetit lokal, të dikastereve për t'u kryer. Pa këtë bashkëpunim vështirë se do të kishte objektiva të realizuara, impakt konkret të projekteve mbi veprimtarinë e përditëshme institucionale, nuk do të kishte as edhe informacion që iu duhet si uji dhe si buka shoqatave qeveritare.

Për të mos thënë se aktorë të ndryshëm të shoqërisë civile kanë edhe ata synime të tyre karriere, e cila në të shumtën e rasteve kalon nëpërmjet kontrollit dhe influencës së aktorëve politikë.

E themi këtë sepse shpesh herë në komunikimin politik të aktorëve të shoqërisë civile ndihet edhe ndonjë lloj nuance për të qenë më tepër të kujdesshëm sa duhet për të qenë në përputhje me humoret e institucioneve të ndryshme shtetërore ose me ato të partive apo personaliteteve të caktuara politike.

8. Masivizimi i mendimit politik

Aktorët e shoqërisë civile mund të jenë dy llojesh nga pikëpamja e bartësve socialëtë tyre. Ata mund të jenë aktorë shoqërorë individualë, sikurse do të ishin përshembull figura qendrore të jetës sociale, shkrimtarë, gazetarë të shquar, pedagogë apo shkencëtarë, sportistë apo këngëtarë, etj. Këta kanë një rol të madh jo vetëm kur gjenden dhe veprojnë vetëm brenda sferës së kompetencave të tyre personale, por edhe kur shprehen lidhur me probleme shoqërore që trajtohen në media, për hir të influencës së tyre të jashtzakonshme mbi publiku, por edhe kur shprehen politikisht. Por, ka rëndësi parësore që shoqëria civile të shfaqet edhe në formën e aktorëve kolektivë, pra si grupe interesi, si shoqata, si grupe identiteti kulturor, si organizata sindikale, si korporata profesionale, si shoqata joqeveritare, etj.

Këtu duhet të ritheksojmë se shoqëria civile në Shqipëri aktualisht më shumë shfaqet si e strukturuar në shoqata jofitimprurëse sesa nëpërmjet grupeve të interesit. Sikurse trajtohet në tekst, midis këtyre ka ngjashmëri, por ka edhe shumë dallime, të cilat, nëse mbahen mirë parasysh nuk lejojnë që ato të konfondohen me njera tjetrën. Një drejtim i spikatur dallimesh është se pjesëmarrja në grupet e interesit ka prirje të bëhet masive, pavarësisht indiferencës që vihet re në kohët tona, dhe ndërkohë shoqatat joqeveritare, ndonjëherë, nuk kanë një numur të zgjeruar pjesëmarrësish aktivë. *

Kjo situatë është duke u thyer megjithatë.

Aktivistë të shumtë, kryesisht të rinj e të reja në moshë, po bashkëpunojnë me shoqata joqeveritare, nga të cilat ka që kanë krijuar edhe rrjetet e tyre organizative në të

gjithë Shqipërinë. Megjithatë, vihet re se bërthama që përbën si të thuash zemrën e një shoqate jofitimprurëse mbetet e fokusuar te një grup shumë ngushtë njerëzish, për të mos thënë se ka aktorë të shoqërisë civile, që në fakt shfaqen si kolektivë, por realisht janë individualë. Një, dy ose tre, apo edhe pak më shumë individë, ndonjëherë miq me njeri tjetrin, përbëjnë forcën reale vepruese të shoqatës, ndërsa pjesa tjetër është si të thuash një numër bashkëpunëtorësh. Sot është vështirë që brenda çdo aktori kolektiv të shoqërisë civile të kete mendime alternative, të cilat të dalin në shtyp dhe në mediat televizive. Mendimi politik në to është shumë i përqendruar dhe ndonjëherë boll i kontrolluar në rrugë personale.

Po, këtu vihet re se ka një lloj ndarjeje midis aktorësh kolektivë ku drejtojnë gra dhe aktorëve kolektivë ku drejtojnë burra, çka bën që të mos ketë një përzjerje personalitetesh nga të dyja gjinitë. Aq më tepër që personazhet femra më tepër angazhohen në çështje sociale, juridike, apo të edukimit, kurse ata meshkuj mirëfilltazi në probleme politike, etj.

9. Artikulimi i mendimit – aksion

Kuptohet se kur flitet për një ligjërim që derdhet në kuadrin e një komunikimi politik me publik, lloj, përmbajtja dhe forma e ligjërimit është shumë specifike. Nuk mund të jetë njësoj sikurse ndërtohet një tekst, një shkrim në shtypin e shkruar apo një leksion universitar. Kuptohet që komunikimi politik i bërë nga aktorët e shoqërisë civile nga njera anë është i detyruar të privohet ngë disa elemente sikurse janë gjatësia e arsytimit, përmasat historike të zgjatura të paraqitjes së problemit, futja e një informacioni shumë të zgjeruar teknik në brendësi të tij, erudicioni i ekzagjeruar që veç të tjerash e frustron tej mase vetë audiencën, etj.

Por, ky lloj komunikimi politik ka disa epërsi të pamatshme në plane të tjera që vlejnë për t'u mbajtur parasysh. Ai mbi të gjitha nuk mund t'u thotë njerëzve gjëra që këta i dinë më mirë sesa ai që i shpreh në televizion ato. Ky komunikim publik duhet të ketë një qëllim të qartë përpara vetes, ai duhet të zbulojë një çështje nën një këndvështrim të ri për t'a bërë interesante për qasjen përpara publikut. Mbi të gjitha mënyra e organizimit të tij ka vend që të ketë një natyrë shumë pragmatike ose një « racionalitet tepër instrumental :

Probleme – argumente për të vepruar – objektiva konkrete për të realizuar.

Kjo duket se është struktura më e gjetur e një mendimi – aksion aq i përshtatshëm për komunikimin politik me publikun nëpërmjet një medieje televizive.

Sipas mendimit tonë, ka nevojë të evitohet një lloj natyre disi e pafokusuar mirë te objektivat që duhen realizuar nga ana e komunikimit politik. Një nga detyrat e aktorëve të shoqërisë civile është sigurisht sensibilizimi propagandistik i opinionit publik për probleme të rëndësishme të përmasave të caktuara dhe që kanë lidhje me interesin publik. Por, vetëm kaq sigurisht që duket e pamjaftueshme. Mbi të gjitha nuk është misioni i aktorëve të shoqërisë civile për t'u bërë elemente që mbushin programacionet e emisioneve televizive pa ruajtur specifikën e tyre. Problemi më i rëndësishëm lidhur me këtë komunikim publik të ardhur nga shoqëria civile është tërësia e propozimeve alternative për të vepruar ndryshe, për të propozuar përjasje të ndryshme, për të çelur pamje të tjera të veprimtarisë kolektive të njerëzve. Ndodh që përgjatë këtij komunikimi

publik vihen re të meta, evidentohen përshembull mangësi në hartimin e projekt-ligjeve, kritikohen qendrimet e administratës, politika të shtetit, përjasje të aktorëve të politikës, nxirren në pah defekte në procedurat apo zbatimin e ligjeve dhe të kushtetutës nga ana e subjektive të ndryshme shtetërore ose gjyqësore, bëhen thirrje për të reformuar shtetin, gjyqësorin, kodin elektorale, etj., por ndodh që rrallë thuhet konkretisht se çfarë duhet bërë ndryshe, si duhet bërë ndryshe, cila do të ishte zgjidhja.

Mendimi – aksioni është një fokus virtual i ndërgjegjes kolektive drejt realizimit të disa objektivave konkrete që nuk bëhet thjesht teorikisht, por edhe nëpërmjet thirrjes për të vepruar ndryshe, nëpërmjet prodhimit të zgjidhjeve alternative.

Mbi të gjitha shoqëria civile është një forcë e madhe presioni mbi shtetin dhe politikën. Ajo mund t'i influencojë fuqimisht politikën publike, por për këtë nevojitet një forcë mobilizuese që përgjithësisht është akoma e dobët.

10. Çinteresi i materialit dhe përkushtimi personal

Në një ekonomi tregu, të gjithë aktorët shoqërorë kanë nevojë që të kenë financime për të kryer detyrat dhe objektivat që i kanë vendosur vetes. Nuk është se të tilla janë vetëm organizatat joqeveritare, por të gjitha firmat prodhuese, të shërbimeve, partitë politike dhe të gjitha agjencitë shoqërore. Mbi të gjitha është bërë shumë e kushtueshme ndërmarrja e fushatave të publicitetit, promovimit të një ideje ose misioni dhe e sensibilizimit të opinionit publik lidhur me të. Edhe aksesin në medianë e shkruar dhe televizione, ndonëse përfiton shumë nga interesi i ndërsjellë, përsëri ka koston e vet, sidomos kur është fjala për të botuar atje spote publicitare. Po kështu, ndërmarrja e studimeve kërkon angazhimin e ekspertëve dhe studjuesve, të cilët bëjnë një punë shpesh herë të lodhëshme, që kërkon kualifikim të lartë dhe prandaj detyrimisht duhet të shoqërohet me faturën e vet financiare. Por, sot militanti apo aktivisti që angazhohet në këtë punë me kohë të plotë nuk është thjesht një përvojë shqiptare.

Pra, nuk duket aspak e tepërt që organizatat joqeveritare të jenë në kërkim të fondeve. Sidoqoftë, nuk ka vend të ndodhë që ato, gjatë komunikimeve të tyre politike me publikun t'a theksojnë apo t'a paraqesin këtë anë. Aq më pak ka vend që publikisht të paraqesin imazhin e një subjekti që rend për të marrë fonde dhe për këtë arsye e ka të lehtë të konformohet me kërkesat eventuale të donatorit, fleksibël në idetë dhe kërkesat e veta duke qenë shumë i ndjeshëm nga nevojat financiare. Kjo nuk iu shkon jo vetëm shoqatave jofitimprurëse, por edhe disa analistëve që pretendojnë të kenë pamjen e gazetarëve krejt të pavarur, ndërkohë që dihet se ata marrin honorare dhe pagesa të tjera shpesh herë shumë të mëdha nga kompanitë e mediave të tyre.

Ka në publik një konfuzion që krijon pasojë të padëshirueshme mbi forcën bindëse të fjalës, konfuzion që ngatërron në perceptimin e tij rrogëtarin që punon për interesin e tij personal, për rrogë dhe të ardhura të mira, shumë herë më të larta se ato të një « hallexhiu » apo të një shqiptari – qytetar mesatar nga të ardhurat, dhe militantit shoqëror të pasionuar pas mbrojtjes dhe promovimit të interesit të përgjithshëm dhe të së mirës publike.

Ndofta në ndonjë shoqëri tjetër, më të pjekur me rrethanat dhe konjunkturën e militantizmit profesionist, kjo nuk do të kishte sjellë asnjë pasojë dhe do të kishte kaluar si

diçka e natyrshme dhe krejt normale. Kurse për mentalitetin shqiptar, mbetet problem ajo që thoshte Maks Ēeberi, sociologu i famshëm gjerman i fundit të shekullit të nëntëmbëdhjetë dhe fillimit të shekullit të njëzetë, se ka rëndësi të dallohet ai që «jeton prej politikës», pra fiton si të thuash bukën e gojës prej saj, nga ai që «jeton për politikën», pra që në plan të parë, pasi ka zgjidhur problemet e veta materiale, ia ka kushtuar jetën politikës apo pohimit të interesit të përgjithëshëm pa pasur asnjë motiv tjetër egoist apo personal.

Nga kjo pikëpamje komunikimi politik i aktorëve të shoqërisë civile bëhet edhe më bindës nëse ai shoqërohet me një transparencë të fondeve, të llogarive bankare, të të ardhurave të funksionarëve, si edhe kur është i shoqëruar me një vullnetarizëm të pashoq dhe të manifestuar publikisht dhe pa kaluar nëpërmjet interesave dytësore.